

Atmintinė ūkio subjektams

Lietuvos vyriausiojo
archyvaro tarnyba

SAVOKOS

Ūkio subjektas – fizinis ar juridinis asmuo arba kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdamas teisės aktų reglamentuojamą ūkinę veiklą, kurią prižiūri subjektai (priežiūros institucijos) įstatymų nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą.

Priežiūros institucija – įstatymų nustatyta tvarka įgaliotas atlikti viešąjį administravimą subjektas, vykdamas veiksmus (ūkio subjekto dokumentų, darbų patikrinimus, tyrimus, inspektavimus, dokumentų poėmius ir kiti), kuriais tikrinama ūkio subjekto veikla.

Veiklos patikrinimas – tai priežiūros institucijų veiksmai, kuriais tikrinama ūkio subjekto veikla. Patikrinimas apima: pasiruošimą patikrinimui, vizitą į ūkio subjekto veiklos vietą, veiklos, jos sąlygų ir (ar) dokumentacijos inspektavimą, tyrimą, bei išvadų parengimą ir sprendimo priėmimą.

Planiniai patikrinimai – priežiūros institucijos vykdomi patikrinimai, skirti prevencijai, iš anksto planuojami metams ar trumpesniai laikotarpiui. Planiniai patikrinimai atliekami pagal nustatytam laikotarpiui planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašą, kuris sudaromas vadovaujantis kriterijais, numatytais priežiūros institucijos patikrinimų atlikimo tvarkoje. Planinių patikrinimų pirminis tikslas – informacijos apie ūkio subjektą vertinimas ir metodinės pagalbos ūkio subjektui teikimas.

Neplaniniai patikrinimai – priežiūros institucijos patikrinimai, atliekami turint informacijos ar kilus pagrįstam įtarimui dėl ūkio subjekto veikos, kuri gali prieštarauti teisės aktams, siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti ūkio subjekto veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai arba reaguojant į neįprastas situacijas bei įvykius – vykdomi nepranešus ir esant teisės aktuose numatytam pagrindui bei priežiūros institucijos sprendimui.

Kontrolinis klausimynas – priežiūros institucijos vadovo patvirtintas ir viešai paskelbtas dokumentas, įgalinantis patikrinti šiame dokumente išdėstytų esminių teisės aktų reikalavimų tam tikroje srityje laikymąsi, atliekant ūkio subjekto patikrinimą.

Tikrintojas – priežiūros institucijos vardu veikiantis asmuo / darbuotojas, turintis įgaliojimus atlikti ūkio subjektų veiklos patikrinimą.

TIKRINAMO ŪKIO SUBJEKTO TEISĖS

Teisė pasirengti patikrinimams

Teisė į konsultaciją ir informaciją

Teisė žinoti patikrinimo pagrindą

Teisė dalyvauti patikrinimo procese

Teisė į sąžiningą priežiūrą

Teisė pasirengti patikrinimams:

Ūkio subjektas turi teisę žinoti, ar bus tikrinamas einamaisiais metais ar kitu trumpesniu laikotarpiu. Ūkio subjektų einamųjų metų planinių patikrinimų planas ir jo pakeitimai viešai skelbiami priežiūros institucijos interneto svetainėje archyvai.lrv.lt. Apie numatomą vykdyti planinį patikrinimą ūkio subjektui papildomai pranešama prieš 10 darbo dienų raštu arba elektroniniu būdu, nurodant atliekamo patikrinimo pagrindą, datą ir patikrinimą atliksiančius darbuotojus. **Kontrolinis klausimynas**, kuriuo vadovaujantis bus atliekamas patikrinimas, viešai prieinamas priežiūros institucijos interneto svetainėje, skiltyje Licencijavimas ir ūkio subjektų priežiūra <https://archyvai.lrv.lt/lt/licencijavimas-ir-ukio-subjektu-prieziura/>.

Teisė į konsultaciją ir informaciją:

Ūkio subjektas turi teisę gauti priežiūros institucijos konsultaciją ar kitą informaciją teisės aktų reikalavimų taikymo klausimais pagal priežiūros institucijos kompetenciją. Ūkio subjektui poveikio priemonės netaikomos, jeigu jis savo veikloje vadovavosi priežiūros institucijos rašytine, viešai paskelbta ar kitaip įpareigojančia konsultacija, kuri vėliau pripažįstama klaidinga, išskyrus įstatymų numatytas išimtis.

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos interneto svetainėje, skiltyje Licencijavimas ir ūkio subjektų veiklos priežiūra, pateikiamos aktyvios nuorodos į ūkio subjekto ūkinei veiklai taikytinus ir reikalavimus numatančius teisės aktus, taip pat teisės aktus, reglamentuojančius ūkio subjektų konsultavimo, patikrinimų atlikimo ir priimtų sprendimų apskundimo tvarką:

- Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų **įstatymas**
- Dokumentų tvarkymo paslaugos teikėjų sąrašo sudarymo tvarkos **aprašas**
- Dokumentų saugojimo paslaugos licencijavimo tvarkos **aprašas**
- Dokumentų saugojimo **taisyklės**

- Licencijuojamos dokumentų saugojimo paslaugos teikimo sąlygų laikymosi kontrolinis [klausimynas](#)
- Licencijų teikti dokumentų saugojimo paslaugą turėtojų planinių ir neplaninių patikrinimų tvarkos [aprašas](#)
- Ūkio subjektų, siekiančių įgyti ir įgijusių licenciją teikti dokumentų saugojimo paslaugą, konsultavimo tvarkos [aprašas](#)
- Ūkio subjektų, įgijusių licenciją teikti dokumentų saugojimo paslaugą, rizikingumo vertinimo tvarkos [aprašas](#).

Teisė žinoti patikrinimo pagrindą:

Ūkio subjekto atstovas turi teisę reikalauti, kad tikrintojas pristatytų ir pateiktų dokumentus, patvirtinančius savo įgaliojimus. Visais patikrinimų atvejais – tikrintojas privalo pateikti, o ūkio subjekto atstovas turi teisę susipažinti su priežiūros institucijos pavedimu (sprendimu) atlikti patikrinimą, kuriame turi būti nurodyta asmens, kuriam pavesta atlikti patikrinimą duomenys (vardas ir pavardė, pareigos); duomenys apie patikrinimą (patikrinimo tikslas ir rūšis, adresas bei konkreti patikrinimo diena arba patikrinimo laikotarpis).

Licencijų turėtojų planinių patikrinimų pagrindas – Licencijų turėtojų planinių patikrinimų planas, kasmet ne vėliau kaip iki einamųjų metų sausio 31 d. patvirtinamas Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymu.

Patikrinimų dažnumas – ne rečiau kaip kartą per 3 metus arba gavus licencijos turėtojo prašymą atlikti patikrinimą.

Kaip sužinoti apie planuojamus patikrinimus? Patvirtintas patikrinimų planas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas skelbiamas Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos interneto svetainėje, o į planą įtraukti licencijų turėtojai informuojami individualiai, taip pat papildomai įspėjami ne vėliau kaip 10 darbo dienų prieš planuojamą patikrinimą.

Kas gali atlikti patikrinimus? Lietuvos vyriausiasis archyvaras, jo įgalioti Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos darbuotojai ar Lietuvos vyriausiojo archyvaro pavedimu – valstybės archyvai.

Kas tikrinama? Dokumentų saugojimo sąlygos.

Kur tikrinama? Dokumentų saugyklose, kurių duomenys nurodyti licencijoje.

Kokiais kriterijais vadovaujamasi tikrinant? Vadovaujama Licencijuojamos dokumentų saugojimo paslaugos teikimo sąlygų laikymosi **kontroliniu klausimynu**.

Kokius dokumentus privalo pateikti tikrinamas ūkio subjektas? Su saugojimo paslaugos teikimo sąlygų laikymosi priežiūra susijusius duomenis ir dokumentus, taip pat juridinio asmens darbuotojo, atsakingo už licencijuojamą dokumentų saugojimo paslaugą, reikalaujamą darbo stažą patvirtinančius dokumentus.

Kaip įforminami patikrinimo rezultatai? Sudaromas Licencijuojamos dokumentų saugojimo paslaugos teikimo sąlygų laikymosi patikrinimo aktas ir licencijų turėtojai apie patikrinimo rezultatus informuojami paštu arba elektroniniu būdu.

Jei ūkio subjektas nenori sutikti su patikrinimo rezultatais? Ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo patikrinimo rezultatų gavimo dienos raštu arba per Integralią administracinių paslaugų sistemą turi pateikti pastabas ar paaškinimus dėl patikrinimo rezultatuose nurodytų duomenų.

Teisė dalyvauti patikrinimo procese:

Ūkio subjektas turi teisę dalyvauti asmeniškai arba paskirti atstovą (tokį sprendimą priima ūkio subjekto vadovas) patikrinimo metu tikrinant faktines aplinkybes, taip pat turi teisę susipažinti su patikrinimo metu surinkta informacija, patikrinimo metu teikti klausimus tikrintojams ir gauti jų konsultaciją, gali žodžiu arba raštu teikti paaiškinimus dėl patikrinimo metu išaisškėjusių aplinkybių. Ūkio subjektas turi teisę patikrinimo metu priežiūros institucijai neteikti dokumentų, jeigu tikrintojas prašo konkrečios formos dokumentų ar duomenų, kurių rengimas nenumatytas teisės aktuose ir tam reikėtų sukurti dokumentus ar informacijos rinkmenas, kas reikalautų neproporcingai didelių darbo ir laiko sąnaudų arba jeigu dokumentai ar jų kopijos jau pateikti kitai priežiūros institucijai ir raštu nurodomas jų turėtojas.

Teisė į sąžiningą priežiūrą:

Ūkio subjektas turi teisę kreiptis į priežiūros institucijos vadovą dėl tikrintojų įgaliojimų viršijimo ar kitų neteisėtų veiksmų, taip pat nustatytą tvarka skųsti teismui ūkio subjekto teises ar teisėtus interesus galbūt pažeidžiančius priežiūros institucijos veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, o susidūrus su korupcinio pobūdžio veiksmais ar elgesiu, kreiptis į Specialiųjų tyrimų tarnybą. Ūkio subjektas turi teisę išimtiniais atvejais išvengti poveikio priemonių taikymo už teisės aktų reikalavimų pažeidimus, taip pat teisę dalyvauti rengiant, keičiant ar periodiškai peržiūrint kontrolinį klausimyną.

TIKRINAMO ŪKIO SUBJEKTO PAREIGOS

Pareiga bendradarbiauti priežiūros institucijai atliekant patikrinimą:

įsileisti prisistačiusius tikrintojus į ūkinės veiklos vykdymo vietą, patalpas ar tikrinti numatytą teritoriją ir sudaryti sąlygas jų darbui; netrukdyti tikrintojams atlikti patikrinimo veiksmų, fiksuoti patikrinimo rezultatų garso, vaizdo fiksavimo ar kitomis priemonėmis; tikrintojo reikalavimu teikti paaiškinimus žodžiu ir (ar) raštu.

Pareiga teikti informaciją:

patikrinimo metu tikrintojo prašymu teikti patikrinimui atlikti reikalingą teisingą ir išsamią informaciją ir duomenis bei dokumentus arba jų kopijas, o nesant galimybių informaciją ar dokumentus pateikti patikrinimo metu – juos pateikti per tikrintojų nustatytą protingą terminą.

Pareiga vykdyti teisėtus priežiūros institucijos nurodymus:

teisės aktuose nustatytais atvejais vykdyti priežiūros institucijos ar tikrintojo raštu nurodytas priemones (laikinais sustabdyti vykdomą veiklą ir pan.); tikrintojų nustatytais terminais pašalinti nustatytus veiklos trūkumus ar teisės aktų pažeidimus, įskaitant tuos, už kuriuos ūkio subjektui nebuvo taikytos poveikio priemonės.

DEKLARACIJA DĖL PIRMŪJŲ VERSLO METŲ

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba 2020 m. kovo 5 d. pasirašė Deklaraciją dėl pirmųjų verslo metų, įsipareigodama pirmuosius metus prižiūrimiems veiklą vykdančioms ūkio subjektams netaikyti poveikio priemonių arba jas taikyti tik išskirtiniais atvejais, kaip paskutinę priemonę, visuomet iš anksto įvertinusi, ar teisės aktų reikalavimų laikymasis negali būti užtikrintas kitais būdais (pavyzdžiui, teikiant metodinę pagalbą, konsultuojant), ir tik tuomet, kai jos yra būtinos ir neišvengiamos, siekiant užkirsti kelią žalos visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai atsiradimui, kai ši žala ar pavojus labai reikšmingi.

KONSULTACIJAS TEIKIA

rasa.simkiene@archyvai.lt, +370 675 08386

asta.baranauskiene@archyvai.lt, +370 649 74708

jaroslav.budrevic@archyvai.lt, +370 608 85173

APKLAUSA DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO IR ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKLOS PRIEŽIŪROS

Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos interneto svetainėje periodiškai yra pateikiama anoniminė **apklausa**, kurios tikslas – sužinoti Jūsų nuomonę apie Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos vykdomą licencijų teikti dokumentų saugojimo paslaugą išdavimą ir ūkio subjektų veiklos priežiūrą. Į apklausos klausimus kviečiame atsakyti įmonės vadovą arba jo įgaliotą asmenį. Jūsų nuomonė yra itin reikšminga ir padės užtikrinti, kad mūsų įstaigos veikla būtų efektyvi, koordinuota ir sukelti kuo mažesnę našta verslui.

Būsime dėkingi už konstruktyvią kritiką ir pasiūlymus, kaip galėtume tobulinti savo veiklą.
